

— Dawny ŁAZARZ —

ul. Głogowska
widok na ulicę Kanalową ku Kolejowej

ul. Kanatowa
przy Głogowskiej, widok na północną pierzeję

ul. Mateckiego
przy Kanalowej, widok na Gąsiorowskich

ul. Graniczna
przy Łukaszewicza, widok w stronę Kolejowej

ul. Mottego
ulica Mottego, widok na Kolejową

Rynek Łazarski
Rynek Łazarski, widok w stronę Maleckiego

ul. Głogowska 81-83
przy Niegolewskich, widok w stronę Górczyna

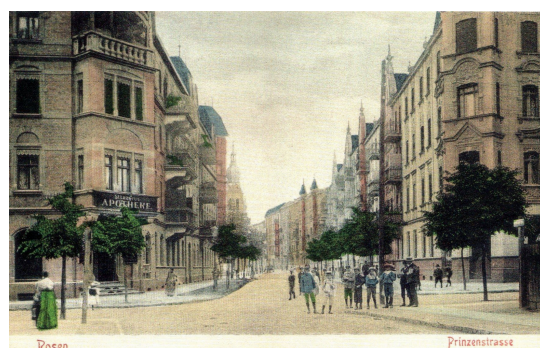
ul. Głogowska 72-66
przy Niegolewskich, widok w stronę miasta

ul. Głogowska
ulica Głogowska przy Strusia

ul. Głogowska
przy Strusia, widok w stronę miasta

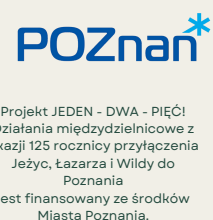
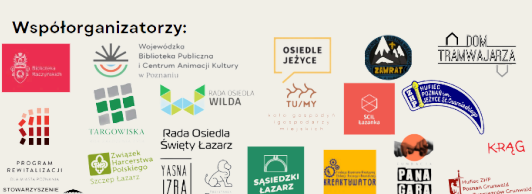

ul. Mateckiego
przy Strusia, widok na Rynek Łazarski

Pocztówki pochodzą ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu

Opisy ulic powstały na podstawie:
Kronika Miasta Poznania;
Wikipedia; CYRYL; Lazarz.pl

— Dawny ŁAZARZ —

ul. Głogowska

widok na ulicę Kanałową od strony Głogowskiej ku Kolejowej

Ulica Głogowska – widok na ulicę Kanałową ku Kolejowej

Cesarz Wilhelm II dopiero w 1902 roku całkowicie zniósł *Najwyższy regulamin promieniowy*, który od 1847 wyznaczał typ zabudowy w zależności od odległości od fortyfikacji twierdzy Poznań. Do tego czasu, na Łazarzu, stawianie murowanych budynków było możliwe od ulicy Gąsiorowskich. Kamienicę na narożniku Głogowskiej i Kanałowej 1 wybudował Jan Walter, z bamberskiego rodu, który wkrótce przeniósł się z rodziną bliżej Rynku Łazarskiego. Kolejnym właścicielem został Julius Fischer. W latach 1908-1913 mieścił się tutaj sklep Paula Polzina (ówczesny adres: Glogauerstrasse 97): po lewej stronie szyld z napisami w języku niemieckim, po prawej w języku polskim: „Fabryka wódek i likierów. Skład cygar, papierosów, tabaki do żucia”. Widoczny na zdjęciu drugi sklep należał do Juliusa Fischera (Kohlen-u. Fouragehdr. *Handel węglem i paszą*).

💡 Historia ulicy Głogowskiej część 1

Historię ulicy Głogowskiej można by rozpocząć w XII wieku, kiedy Górczyn, początkowo wieś rycerska, został lokowany na prawie niemieckim. Mieszkańcy musieli się fatygować do Poznania, żeby zapłacić daniny kościelnym lub książęcyim właścicielom danego terenu, albo do sądów. Wygląda na to, że w średniowieczu ustaliła się trasa od Bramy Wrocławskiej, w prawo dzisiejszą ulicą Powstańców Wielkopolskich, a następnie łukiem w lewo, wzdłuż ówczesnej strugi Górczynki w kierunku Górczyna. Do Wrocławia, na Śląsk, jeździło się wtedy drogą wzdłuż Warty, przez Luboń. Generalne zmiany rozpoczęły się pod rządami Prusaków od 1793 roku. Wtedy w stronę stolicy prowadziła Brama Berlińska, do której z Rynku jechało się ulicą Święty Marcin. Potem w lewo skręcał trakt na Wrocław, który łączył się z drogą górczyńską. Nazywano go szosą wrocławską. *Chaussée* była istotnym pojęciem technicznym: oznaczała kwalifikowanej jakości drogę, wytyczaną prosto jak strzelnię, z utwardzoną nawierzchnią na solidnym podkładzie, wyposażoną w rowy odwadniające, przeważnie obustronnie obsadzoną drzewami, opatrzoną znakami milowymi i punktami kontrolnymi.

Część drugą historii znajdziecie na kolejnej tablicy w okolicach Głogowskiej 81.

Pocztówki pochodzą ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, przedstawiają łazarskie ulice na początku XX wieku.

Opisy ulic powstały na podstawie:
Kronika Miasta Poznania; Wikipedia;
CYRIL; Łazarz.pl
Wystawa przygotowana przez:
STOWARZYSZENIE
Wirtualny Łazarz
Biblioteka
Uniwersytecka
w Poznaniu

Patronat medialny:
Radio
Poznań
TVP3
POZNAN
wpoznanu.pl
TVP info
by CORDIA

Sponsorzy:
CONSTRUCTA
PLUS
modeua
by CORDIA

Organizator:
FUNDACJA
diTwór

Współorganizatorzy:
Wspierająca
Biblioteka Publiczna
i Centrum Animacji Kultury
TARGOWSKA
Rada Osiedla
Święty Łazarz
YASNA
IZBA
Pireus
SAKURUS
ŁAZARZ
BRATISLAVA
PANA
GŁA
KRAK

OSIEDLE
JEZYCE
TU/MY
DOW
TRANWALIZJA
125 lat
razem
Projekt JEDEN - DWA - PIĘĆ!
Działania międzydzielnicowe z
okazji 125 rocznicy przyłączenia
Jeżyca, Łazarza i Wilczy do
Poznania
Jest finansowany ze środków
Miasta Poznania.

POZNAN*

— Dawny ŁAZARZ —

ul. Kanałowa przy Głogowskiej, widok na północną pierzeję

Ulica Kanałowa przy Głogowskiej, widok na północną pierzeję

Ulica Kanałowa swoją nazwę zawdzięcza ciekowi wodnemu, została wytyczona w drugiej połowie XIX wieku. Przez Prusaków została nazwana Kanalstrasse. Pod numerem 3 stoi secesyjny budynek, wzniesiony około 1903 roku przez Ludwika Frankiewicza. W nim mieści się najstarszy w dzielnicy salon fryzjerski, salon Saga, którego początki działalności przy Kanałowej sięgają 1894 roku. Warto zwrócić uwagę na kamienicę pod numerem 17 z okazałym stiukowym portalem z postaciami atlantów, wzniesioną w 1895 roku przez Treugotta Girbiga, właściciela tartaku.

Na rogu Kanałowej i Kolejowej stoi modernistyczny dom z około 1910 roku, z którym wiąże się słodka przeszłość Łazarza: Feliks Pomorski w latach 30. XX wieku przy ul. Kanałowej 9 prowadził fabrykę słodczy. Cukierki były zawijane w papierki z rysunkiem krowy, co przyczyniło się do szybkiego spopularyzowania nazwy... chyba się domyślacie jakiej? Pan Pomorski jest nazywany „ojcem” tych mlecznych cukierków z miękkim, ciągliwym nadzieniem. Obok, przy ulicy Kolejowej 57 znajdowała się wtedy Mleczarnia Szwajcarska należąca do hrabiego Stanisława Turno z Objezierza. Po wysiedleniu przez Niemców w okresie okupacji Feliks Pomorski założył wytwórnię krówek w Milanówku, a produkcją według tej samej receptury zajmowali się jego syn Leszek, a dzisiaj wnuk Piotr. Firma nazywa się teraz „Wytwórnia Cukierków L. Pomorski i Syn”. Krówki z Milanówka od dziesiątków lat są pyszne i są wspomnieniem dzieciństwa też dla warszawiaków.

Ulica Kanałowa kończy się tutaj, na ulicy Kolejowej, która na początku była nazwana Bahnstrasse. Osobliwością jest stara kolejność numeracji domów, biegnąca z północy na południe i z powrotem, tak, że pierwszy i ostatni numer wypadają naprzeciw siebie w okolicach ul. Gąsiorowskich. Niedaleko tego skrzyżowania Kolejowej z Gąsiorowskich (wówczas Alleestrasse, Alejowej) w 1913 roku z inicjatywy doktora Ireneusza Wierzejewskiego, przy wsparciu finansowym hrabiny Gąsiorowskiej, powstał Zakład Ortopedyczny im. Bronisława Saturnina Gąsiorowskiego na Bytniu. Innowacją, oprócz wysokiej jakości tradycyjnego leczenia, była „rola wychowawcza”, która miała przywracać osoby z niepełnosprawnościami do życia w społeczeństwie oraz umożliwianie im samodzielności i pracy. Słynne były też protezy i pomoce ortopedyczne konstruowane w Zakładzie: profesor Wierzejewski w młodości praktykował w Zakładach Cegielskiego.

Pocztówki pochodzą ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, przedstawiają łazarskie ulice na początku XX wieku.

Opis ulic powstały na podstawie:
Kronika Miasta Poznania; Wikipedia;
CYRIL; Łazarz.pl
Wystawa przygotowana przez:
STOWARZYSZENIE
Wirtualny Łazarz
Biblioteka
Uniwersytecka
w Poznaniu

Patronat medialny:
Radio
Poznań
TVP3
POZNAŃ
wpoznanu.pl
TVP | info
modeua
by CORDIA

Sponsorzy:
CONSTRUCTA
PLUS
modeua
by CORDIA

Organizator:
FUNDACJA
diTwór

Współorganizatorzy:
Współpraca
Biblioteki Publicznej
i Centrum Animacji Kultury
TARGOWSKA
Rada Osiedla
Święty Łazarz
YASNA
IZBA
PIREUS
SAKURUS
ŁAZARZ
BRATISLAVA
PANA
GABA
KRAK

OSIEDLE
JEŻYCE
TU/MY
KRAK
125 lat
razem
Projekt JEDEN - DWA - PIĘĆ!
Działania międzydzielnicowe z
okazji 125 rocznicy przyłączenia
Jeżyca, Łazarza i Wilczy do
Poznania
Jest finansowany ze środków
Miasta Poznania.

125 lat
razem

POZnań*

— Dawny ŁAZARZ —

ul. Mateckiego przy Kanałowej, widok ku Gąsiorowskich

Ulica Mateckiego przy Kanałowej, widok ku Gąsiorowskich

Antoni Małecki (1821-1913) to historyk literatury, historyk-mediewista, językoznawca, filolog klasyczny, heraldyk, dramaturg, sławista – pochodzący z Wielkopolski profesor Uniwersytetu Lwowskiego. Do historii literatury profesor Małecki przeszedł przede wszystkim za sprawą niezwykle popularnej wtedy „Gramatyki języka polskiego”. Wydał ją w 1863, roku Powstania Styczniowego. W ciągu czterdziestu następnych lat opracowanie to miało aż dziewięć wydań, wywierając ogromny wpływ na podniesienie kultury języka ojczystego w szkołach wszystkich trzech zaborów. Był związany z jednym z najważniejszych i najstarszych ośrodków kultury polskiej: Ossolineum. Jest uznawany za ogromny autorytet naukowy i moralny swoich czasów, jeszcze za jego życia jednej z ulic we Lwowie nadano jego imię.

Ulica Antoniego Małeckiego została wytyczona w końcu XIX w. w miejscu polnej drogi, otoczonej przez łąki i stawy. Na początku nazywała się: Książęca (Prinzenstrasse). Domy są ponumerowane „starą metodą”, tak jak na Kolejowej: pierwszy i ostatni numer wypadają przy ulicy Gąsiorowskich. Tak jak reszta okolicy po włączeniu do Poznania, w szybkim tempie została zwarwie zabudowana 3-4 piętrowymi domami czynszowymi. Za najstarszą kamienicę jest uważany numer 1– z 1900 roku. Wyróżniają się budynki: numer 16 z 1902 roku ze sgraffitową dekoracją elewacji, a także numer 22 z secesyjnym wystrojem, a także sztukaterie portalu w domu numer 24.

💡 Domy numer 35 i 37 projektował Emil Asmus w latach około 1900-1905 (ten sam, który działał przy projektowaniu kamienic przy Matejki). Tam też znajduje się **jeden z dwóch łazarskich kandelabrow** (hydrant i latarnia w jednym) oraz interaktywna rzeźba Kazimierza Nowaka – podróżnika z Łazarza, który ze swoim rowerem zwiedził kawał świata. Pomnik ma kształt roweru z mapą Afryki, pedałując na nim można rozświetlić zabytkową latarnię gazową obok (która zachowała się jeszcze z czasów Kazimierza Nowaka), a także naładować telefon. Rower posiada licznik. W zamyśle pomysłodawców jest, aby wykręcić na nim 40 tysięcy kilometrów, czyli tyle, ile przemierzył Kazimierz Nowak na rowerze podczas podróży przez Czarny Łąd. Powstał dzięki Fundacji Otwarta Strefa Kultury Agnieszki i Łukasza Trusewiczów.

Pocztówki pochodzą ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, przedstawiają łazarskie ulice na początku XX wieku.

Opisy ulic powstały na podstawie:
Kronika Miasta Poznania; Wikipedia;
CYRYL; Łazarz.pl
Wystawa przygotowana przez:
STOWARZYSZENIE
Wirtualny Łazarz
Biblioteka
Uniwersytecka
w Poznaniu

Patronat medialny:
Radio
Poznań
TVP3
POZNAŃ
wpoznanu.pl
TVP info
modeua
by CORDIA

Sponsorzy:
CONSTRUCTA
PLUS
modeua
by CORDIA

Organizator:
FUNDACJA
diTwór

Współorganizatorzy:
Współpraca Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu
OSIEDLE JEŻYCE
TUMI
Rada Osiedla Święty Łazarz
TARGOWSKA
Dzielnica Miasteczko Łazarz
KRAK
125 lat razem

POZNAN
125 lat razem
Projekt JEDEN - DWA - PIĘĆ!
Działania międzydzielnicowe z okazji 125 rocznicy przyłączenia Jeżyca, Łazarza i Wilczy do Poznania
Jest finansowany ze środków Miasta Poznania.

— Dawny ŁAZARZ —

ul. Graniczna przy Łukaszewicza, widok w stronę Kolejowej

Ulica Graniczna przy Łukaszewicza, widok w stronę Kolejowej

Ulica Graniczna zawsze była tak nazywana, na początku: Grenzstrasse i obejmowała też dzisiejszą ulicę Łukaszewicza. Kiedyś podobno był to strumień graniczny, od strony Wildy, a potem wiejska droga. Od 1853 roku powstawała w pobliżu Droga Żelazna Wrocławsko-Poznańsko-Głogowska, budowana przez Kolej Górnoląską. Pierwszy regularny kurs składu miał miejsce 27 października 1856 roku. W 1879 powstał natomiast nowy dworzec łączący wszystkie linie, funkcjonujący obecnie jako Poznań Główny. Jednak do roku 1900 to ona rozdzielała wsie, a następnie dzielnice powiększonego miasta Poznania były administracyjne rozdzielone torami kolejowymi. Trzypiętrowe kamienice na jej zachodnim odcinku pochodzą z początku XX wieku. Zespół willi pod numerem 9/10 pochodzi z ok. 1910 roku, natomiast sama oficyna z końca XIX wieku. Tutaj miały swoje biura Browary Krotoszyńskie Hepner, Katzenellenbogen i Spółka, produkujące Krotoschiner Lagerbier.

Ulica Łukaszewicza została wydzielona z Granicznej w 1909 roku, w czasie zaboru pruskiego jej patronem był Ferdinand von Zeppelin (tak, ten od sterowców). Jej obecny patron, Józef Łukaszewicz był poznańskim historykiem, publicystą i bibliotekarzem. Nagroda imienia Józefa Łukaszewicza – dyrektora Biblioteki Raczyńskich w latach 1829-1852 i twórcy pierwszej monografii Poznania, jest corocznie przyznawana autorom najlepszych publikacji związanych ze stolicą Wielkopolski.

Najstarsze, kilkupiętrowe eklektyczne kamienice z początku XX w. wznoszą się w początkowej części ulicy. Interesującym przykładem secesji jest kamienica na rogu ul. Mottego, dom własny architekta Waltera Czygana. Przy ul. Karwowskiego skupione są kameralne dwupiętrowe zabudowania dawnej Spółdzielni Urzędników Niemieckich (DBWBV) z lat 1912-1913 (projekt Josepha Leimbacha). Z zabudowań wzniesionych po II wojnie światowej wyróżnia się gmach Szkoły Podstawowej nr 9 z lat 1955-1958, z fasadą dawniej wspartą na ażurowych arkadach. Przed szkołą w 1967 roku odsłonięto głaz pamiątkowy patrona, dr Franciszka Witaszka. Dalej znajdują się socrealistyczne bloki osiedla mieszkaniowego z lat 50. z malowniczymi balkonami.

Pocztówki pochodzą ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, przedstawiają łazarskie ulice na początku XX wieku.

Opisy ulic powstały na podstawie:
Kronika Miasta Poznania; Wikipedia;
CYRIL; Łazarz.pl
Wystawa przygotowana przez:
STOWARZYSZENIE
Wirtualny Łazarz
Biblioteka
Uniwersytecka
w Poznaniu

Więcej na stronie wydarzenia:

Patronat medialny:
Radio
Poznań
TVP3
POZNAN
wpoznanu.pl
TVP info
by CORDIA

Sponsorzy:
CONSTRUCTA
PLUS
modeua

Organizator:
FUNDACJA
diTwór

Współorganizatorzy:
Współpraca
Biblioteki Publicznej
i Centrum Animacji Kultury
TARGOWSKA
Rada Osiedla
Święty Łazarz
YASNA
IZBA
PIREUS
SAKUSKI
ŁAZARZ
BRATISLAVA
PANA
GABA
KRAK

OSIEDLE
JEZYCE
TU/MY
DOW
TRANWALAJARZ
125 lat
razem

POZNAN*

Projekt JEDEN - DWA - PIĘĆ!
Działania międzydzielnicowe z
okazji 125 rocznicy przyłączenia
Jeżyca, Łazarza i Wildy do
Poznania
Jest finansowany ze środków
Miasta Poznania.

— Dawny ŁAZARZ —

ul. Mottego widok na Kolejową

Ulica Mottego, widok na Kolejową

Do 1910 roku: ulica Gutenberga, wynalazcy ruchomej czcionki. Po raz pierwszy pojawiła się na planie miasta z 1898 roku, jeszcze przed połączeniem Łazarza z Poznaniem. Ulica zapewniała pełne pokrycie wszystkich potrzeb na usługi rzemieślnicze, a nawet restauracyjne: zamieszkiwali tutaj ludzie o różnych profesjach, często – jak wszędzie na Łazarzu – związanych z koleją. Oprócz nich, przed wojną mieszkali tutaj: kowal, murarz, rzeźnik, piekarz, fryzjer, kupiec, malarz, stolarz, cieśla i urzędnicy. Z rzadziej spotykanych zawodów: starszy pocztylion i klucznik.

Pod numerem 1 mieści się jedna z najstarszych łazarskich kamienic: zbudowana w 1899 roku, z neogotycką elewacją mistrza ciesielskiego Flauma (płytki ceramiczne, układające się w motyw arkad). Obok, pod numerem 2, zachowała się kafelkowa dekoracja sklepu rzeźnickiego, a także kandelabr: latarnia i hydrant w jednym. Kolejne zostały zbudowane w 1905 roku: numer 7 – dom architekta Waltera Czygana oraz numery 5, 6 i 12. W 1910 roku wzniesiono numery 2, 3, 8 i 9.

Obecny patron został nadany tej ulicy 5 stycznia 1920 roku. Marceli Moty to wielkopolski filolog, nauczyciel, felietonista i działacz społeczny, który żył w latach 1818-1898. Pracował w poznańskich szkołach i prowadził działalność społeczną m.in. w Towarzystwie Pomocy Naukowej i Poznańskim Towarzystwie Przyjaciół Nauk. Rozgłos i sławę przyniosły mu dwa zbiory felietonów *Listy Wojtusia z Zawad do Pafnusia* oraz *Przechadzki po mieście* publikowane na łamach „Dziennika Poznańskiego”. To cenne źródła wiedzy o dawnym Poznaniu.

💡 **Ciekawostka z lazarz.pl: ulica Marcelego Mottego znajduje się tylko w Poznaniu**

W podwórzu, na posesji pod numerem 10 i 11 jest długi parterowy budynek, w którym mieściła się fabryka wyrobów papierniczych: kopert, zeszytów i ksiąg rachunkowych. Fabryka ta, która prowadzona była przez państwa Goździewiczów, działała w latach 1930-1949 (również w okresie okupacji i okresie powojennym). Wtedy nastąpiło upaństwowienie zakładu, równocześnie zmarł właściciel. Poznańskie Zakłady Papiernicze przy ulicy Mottego działały do 1960.

Pocztówki pochodzą ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, przedstawiają łazarskie ulice na początku XX wieku.

Opisy ulic powstały na podstawie:
Kronika Miasta Poznania; Wikipedia;
CYRIL; Łazarz.pl
Wystawa przygotowana przez:
STOWARZYSZENIE
Wirtualny Łazarz
Biblioteka
Uniwersytecka
w Poznaniu

Patronat medialny:
Radio
Poznań
TVP3
POZNAŃ
wpoznanu.pl
TVP info
by CORDIA

Sponsorzy:
CONSTRUCTA
PLUS
modeua
by CORDIA

Organizator:
FUNDACJA
diTwór

Współorganizatorzy:
Współpraca
Biblioteki Publicznej
i Centrum Animacji Kultury
w Poznaniu
TARGOWSKA
Rada Osiedla
Święty Łazarz
YASNA
IZBA
Piraeus
SAKUSKI
ŁAZARZ
BRATISLAVA
PANA
GABA
KRAK

OSIEDLE
JEZYCE
TU/MY
DOW
TRANWALAJARZ
125 lat
razem
Projekt JEDEN - DWA - PIĘĆ!
Działania międzydzielnicowe z
okazji 125 rocznicy przyłączenia
Jeżyca, Łazarza i Wilczy do
Poznania
Jest finansowany ze środków
Miasta Poznania.

POZnań*

— Dawny ŁAZARZ —

Rynek Łazarzski

widok w stronę Małeckiego

Rynek Łazarzski, widok w stronę Małeckiego

Rynek Łazarzski (Lazarusmarkt) wytyczyły pod koniec XIX wieku władze pruskie i 5 września 1898 roku miało miejsce jego oficjalne otwarcie. Składał się z głównego placu wsi z targowiskiem, publicznym ogrodem i placem zabaw w części wschodniej. Rozplanowano go na rozległych, wilgotnych i podobno kwiecistych łąkach – plac miał prawie 6 tys. mkw. Na początku nie był utwardzony, otaczały go pola, był ulokowany z boku szosy wrocławskiej. Najstarsze kamienice to numery 1 i 19, już tu były kiedy wieś dołączono do Poznania i pobliska szosa stała się ulicą. Pod 19 mieściła się pierwsza restauracja Stanisława Chmielewskiego.

Po tej stronie ulicy Głogowskiej, wraz z budową kolei coraz liczniej zamieszkiwanej przez napływających pracowników, kwitł handel i wszelkie usługi. Początkowo wozami konnymi lub pchanymi wózkami były dowożone i bezpośrednio z nich sprzedawane towary. W połowie lat 30. XX wieku wraz z bułgarskimi ogrodnikami z Rataj na rynku pojawiły się papryka, kalafiory, bakłażany, kabaczki i bułgarska fasola. O 16 plac był już opróżniony ze straganów, które wyjeżdżały wraz z wozami konnymi lub do magazynów w okolicznych bramach.

Ulica Małeckiego, wówczas Prinzenstrasse, uznawana była za równie bogatą w piękne kamienice jak ulica Matejki. W 1912 sięgała za ulicę Gąsiorowskich, do boczny kolejowej prowadzącej na targi. Przed wojną ulicę Małeckiego zamieszkiwali przeważnie rzemieślnicy, urzędnicy i robotnicy. Natomiast w okresie międzywojennym mieszkało tu kilku artystów malarzy, m. in. pod nr 10 Zdzisław Eichler, pod nr 26 Eugeniusz Dąbrowa (Dąbrowski) i pod nr 27 Damazy Kotowski.

* Portret kobiety w chuście, Damazy Kotowski, grafika z www.desa.pl

Ciekawostka z lazarz.pl:

Rynek Łazarzski to jedyny rynek w Poznaniu, przy którym nie przejeżdża bezpośrednio tramwaj, tak jak ma to miejsce w przypadku Rynku Wildeckiego, Jeżyckiego, placu Bernardyńskiego czy placu Wielkopolskiego.

Pocztówki pochodzą ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, przedstawiają łazarskie ulice na początku XX wieku.

Opisy ulic powstały na podstawie:
Kronika Miasta Poznania; Wikipedia;
CYRIL; Łazarz.pl
Wystawa przygotowana przez:
STOWARZYSZENIE
Wirtualny Łazarz
Biblioteka
Uniwersytecka
w Poznaniu

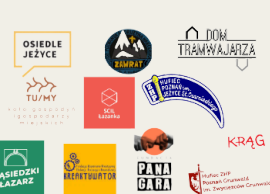
Więcej na stronie wydarzenia:

Patronat medialny:
Radio
POZNAN
TVP3
POZNAN
wpoznanu.pl
TVP | info

Sponsorzy:
CONSTRUCTA
PLUS
modeua
by CORDIA

Organizator:
FUNDACJA
diTwór

Współorganizatorzy:
Współpraca
Biblioteki Publicznej
i Centrum Animacji Kultury
w Poznaniu
TARGOWSKA
Rada Osiedla
Święty Łazarz
YASNA
IZBA
Pireus
SAKURKI
ŁAZARZ
BRATISLAVA
PANA
GŁA
KRAK

Projekt JEDEN - DWA - PIĘĆ!
Działania międzydzielnicowe z
okazji 125 rocznicy przyłączenia
Jeżyc, Łazarza i Wilczy do
Poznania
Jest finansowany ze środków
Miasta Poznania.

— Dawny ŁAZARZ —

ul. Głogowska 81-83

przy Niegolewskich, widok w stronę Górczyna

Ulica Głogowska 81-83, przy Niegolewskich, widok w stronę Górczyna

Kamienica numer 81 należała do przedstawicieli dwóch rodów bamberskich: Jana Waltera i Ewy Gensler z Jeżyc. W przyziemiu znajdowała się restauracja z ogródkiem, prowadzona przez właściciela. W ogrodzie stała willa, stajnia, powozownia, a także rozlewnia win i likierów. Walterowie byli współfundatorami Piety w powstającym kościele Matki Boskiej Bolesnej.

*Ewa z Genslerow, żona Jana Waltera

Kolejną kamienicę, pod numerem 83, wybudował na części swojej parceli pracownik kolei Albert Lewandowski w 1893 roku. W drugim etapie resztę miejsca, z inicjatywy jego żony Marii, wykorzystano na postawienia bardziej reprezentacyjnej kamienicy z adresem Rynek Łazarski 1. Zbiegło się to z otwarciem Rynku Łazarskiego, z elegancko zaplanowaną zielenią i szerokim wejściem od strony Głogowskiej przez tzw. Lejek, i sprawiło, że ta okolica zyskała na prestiżu.

💡 Historia ulicy Głogowskiej część 2

W okolicach roku 1800, na samym początku szosy, na terenie dzisiejszego MTP, stała grupa wiatraków, a dalej po prawej stronie cmentarz. W 1830 na wysokości Parku Wilsona (dzisiaj) stała budka dróżnika – strażnika szosowego. W 1856 została doprowadzona linia kolejowa z Wrocławia i w 1879 powstał nowy dworzec centralny, zastępując dotychczasowy jeżycki. U schyłku XIX wieku na planach miasta pojawia się nazwa St. Lazarus, która dotyczy terenu pól szpitalnych (dzisiaj teren dworca). W 1896 roku te okolice są oznaczane Mullackhausen, a na południe Święty Łazarz, obejmujący tereny cmentarza, parku Towarzystwa Upiększania Miasta i rynku (dzisiaj: Rynek Łazarski). **W 1896 Górczyn zostaje włączony do St. Lazarus.** W 1898 roku na Glogauerstrasse (Głogowską) wyjechał pierwszy tramwaj elektryczny linii numer 4, którego trasę do ulicy Augusty (Niegolewskich) wyznaczały nocą zielone latarnie, wkrótce zresztą przedłużony do Arndtstrasse (Knapowskiego).

Część trzecią historii znajdziecie na kolejnej tablicy w okolicach Głogowskiej 57.

Pocztówki pochodzą ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, przedstawiają łazarskie ulice na początku XX wieku.

Opisy ulic powstały na podstawie:
Kronika Miasta Poznania; Wikipedia;
CYRIL; Łazarz.pl
Wystawa przygotowana przez:
STOWARZYSZENIE
Wirtualny Łazarz
Biblioteka
Uniwersytecka
w Poznaniu

Patronat medialny:
Radio
Poznań
TVP3
POZNAN
wpoznanu.pl
TVP info
by CORDIA

Sponsorzy:
CONSTRUCTA
PLUS
modeua

Organizator:
FUNDACJA
diTwór

Współorganizatorzy:
Współpraca Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu
TARGOWSKA
Rada Osiedla Święty Łazarz
YASNA IZBA
Pireus
SAKUSKI ŁAZARZ
BRATKAUTON
PANA GABA
KRAK

OSIEDLE JEŻYCE
TU/MY
DOW TRAMWAJARZA
125 lat
razem

125 lat
razem

POZNAN*
Projekt JEDEN - DWA - PIĘĆ!
Działania międzydzielnicowe z okazji 125 rocznicy przyłączenia Jeżyc, Łazarza i Wilczy do Poznania
Jest finansowany ze środków Miasta Poznania.

— Dawny ŁAZARZ —

ul. Głogowska 72 - 66

przy Niegolewskich, widok w stronę miasta

Ulica Głogowska 72-66, przy Niegolewskich, widok w stronę miasta

Do lat 90. XIX wieku w okolicach dzisiejszej ulicy Limanowskiego przebiegała granica między Jeżycami i Górczynem. W 1898, po połączeniu Świętego Łazarza z Górczynem, na numerze 76 kończyła się ulica Głogowska (wtedy: Glogauerstrasse) i zaczynała Łazarska (St. Lazarusstrasse). Domy 70, 68, 66 i 64 należały do braci Wiałeckich, właścicieli pobliskiego młyna, pierwszy z nich powstał już w 1898. Od 1923 pod numerem 64 mieszkania otrzymali pracownicy nowego właściciela – Uniwersytetu Poznańskiego.

Pod numerem 72 powstała natomiast pierwsza – reprezentacyjna – kamienica rodziny Suwalskich, już rok po przyłączeniu tych terenów do Poznania. Jan Suwalski był właścicielem cegielni w Żabikowie, a jego syn Stefan projektował tę oraz kolejne 6 kamienic wzdłuż ulicy Niegolewskich (Augustastrasse), aż do Matejki (Neue Gartenstrasse). Narożny wykusz numeru 72, zwieńczony hełmem, stał się charakterystycznym punktem ulicy Głogowskiej. Za rogiem, w bramie Niegolewskich 8, zachowały się szyny, po których fiaker – dorożka pana Suwalskiego, wyjeżdżała ze swoim właścicielem do pracy w Żabikowie, oraz odbojniki zapobiegające uszkodzeniom. Suwalscy byli fundatorami pierwszych dzwonów dla kościoła Matki Boskiej Bolesnej, które nie przetrwały II wojny.

💡 Ulica Niegolewskich, za czasów pruskich – nazywała się Augustastrasse, na cześć cesarzowej Augusty, żony cesarza II Rzeszy Niemieckiej Wilhelma I. Kiedy ulica została wytyczona, tutaj znajdował się teren rekreacyjny: Wzgórze Świętego Łazarza (Wilhelmshöhe), park rozrywki z salą koncertową i restauracją.

Andrzej i Władysław Niegolewscy, herbu Grzymała, to ojciec i syn. Andrzej Niegolewski był żołnierzem w wojskach napoleońskich, otrzymał Legię Honorową za kampanię hiszpańską. Brał udział w Powstaniu Listopadowym, otrzymał Złoty Krzyż Virtuti Militari. Po konfiskacie majątku, zaangażował się w działalność społeczną w Wielkim Księstwie Poznańskim. Działał jako radca Ziemstwa Kredytowego Poznańskiego, był udziałowcem spółki Bazar w Poznaniu. Władysław był świetnie wykształconym prawnikiem, zaangażowanym w działalność na rzecz niepodległości Polski, brał udział w Powstaniu Styczniowym. Był jednym z współtwórców Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk.

Pocztówki pochodzą ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, przedstawiają łazarskie ulice na początku XX wieku.

Opisy ulic powstały na podstawie:
Kronika Miasta Poznania; Wikipedia;
CYRIL; Łazarz.pl
Wystawa przygotowana przez:
STOWARZYSZENIE
Wirtualny Łazarz
Biblioteka
Uniwersytecka
w Poznaniu

Więcej na stronie wydarzenia

Patronat medialny:
Radio
Poznań
wpoznanu.pl
TVP3
POZNAN
TVP | info

Sponsorzy:
CONSTRUCTA
PLUS
modeua
by CORDIA

Organizator:
FUNDACJA
diTwór

Współorganizatorzy:
Współpraca
Biblioteki Publicznej
i Centrum Animacji Kultury
w Poznaniu
TARGOWSKA
Rada Osiedla
Święty Łazarz
Poznań
IZBA
PIREUS
SAKUSKI
LAZARZ
BARTOŁOMI
PANA
GŁA
KRAK

OSIEDLE JEŻYCE
TU/MY
DOW
TRANWALAJARZA
125 lat
razem
POZNAN*

Projekt JEDEN - DWA - PIĘĆ!
Działania międzydzielnicowe z
okazji 125 rocznicy przyłączenia
Jeżyc, Łazarza i Wilczy do
Poznania
Jest finansowany ze środków
Miasta Poznania.

Hofst. Passplatz. Usterröfiziarkobain
2. Lauf. Parkstr. 12 = Posen W. 3
Parkstrasse, Ecke Glogauerstrasse

Alte Gemeindeschule
*in realisirter
bis jetzt noch*

Ulica Głogowska przy Strusia

Ulica Józefa Strusia łączy ulicę Głogowską z ulicą Graniczną. Przed 1920 rokiem nosiła niemiecką nazwę Parkstrasse (Parkowa). Obecna nazwa ulicy upamiętnia burmistrza Poznania i doktora medycyny – Józefa Strusia, który żył w latach 1510-1568. Humanista, tłumacz, nadworny lekarz Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta, dwukrotny burmistrz Poznania w latach 1557-1559, naukowiec wstawiony badaniami tętna. W swoim życiorysie ma też wyprawę ze starostą Andrzejem Górką do Konstantynopola, gdzie pomógł w powrocie do zdrowia sułtanowi Sulejmanowi I Wspaniałemu.

Po prawej stronie patrząc od Głogowskiej, przetrwał częściowo neogotycki budynek szkolny z 1889. Kiedyś była to Gemeindeschule St. Lazarus, a następnie powszechna szkoła męska imienia Antoniego Małeckiego. Przy ulicy Strusia pod numerem 3-3a wznosi się trzypiętrowa neogotycka kamienica Margarety Grüber z 1898, o ceglanej elewacji z balkonami wspartymi na wydatnych machikułowych wspornikach (sprawdźcie, co jest w środku na Instagramie Poznańska_Kamienica). Na rogu ulic Strusia i Małeckiego (która jest jedyną przecznicą) w okresie międzywojennym mieściło się małe kino „Wilson”.

 Historia ulicy Głogowskiej część 3

1 kwietnia 1900 roku Święty Łazarz wraz z Górczynem włączono do miasta Poznania. Ścista zabudowa sięgała wtedy rynku, jak też Glogauerstrasse, na północy ulica ciągnęła się dużo dalej niż dzisiaj. Kolejny odcinek szosy wrocławskiej nazywał się St. Lazarusstrasse (ul. Łazarska). Neutralna nazwa została przez polskie władze w 1919 roku zmieniona na Głogowską. Od 1929 roku obie ulice dostały wspólnego patrona: marszałka Ferdynanda Focha, architekta korzystnych dla Polski zapisów w rozejmie w Trewirze, będących następstwem zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego. Po II wojnie światowej znowu była to ulica Focha, ale od 1949 roku jego miejsce na tablicach zajął w imię przyjaźni narodów sowiecki marszałek Konstanty Rokossowski. Obecną nazwę Głogowska odzyskała w 1956 roku, czasie społecznego wrzenia, pod naciskiem poznaników.

Część pierwszą i drugą historii znajdziecie na tablicach w okolicach Głogowskiej 49 i 81.

Pocztówki pochodzą ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, przedstawiają lazarskie ulice na początku XX wieku.

Opisy ulic powstały na podstawie:
Kronika Miasta Poznania; Wikipedia;
CYRYL; Łazarz.pl

Wystawa przygotowana przez:

STOWARZYSZENIE **Wirtualny Łazarz**

 SASIEDZI ŁAZARZE

 **Biblioteka
Uniwersytecka**
w Poznaniu

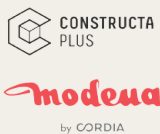

Patronat medialny:

wroclaw.pl

Sponsorzy:

Organizator:

Współorganizatorzy:

POZnan*

Projekt JEDEN - DWA - PIĘĆ!
Działania międzydzielnicowe z
okazji 125 rocznicy przyłączenia
Jeżyc, Łazarza i Wildy do
Poznania
jest finansowany ze środków
Miasta Poznania.

— Dawny ŁAZARZ —

ul. Głogowska

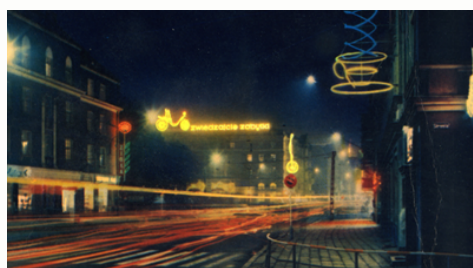
ulica Głogowska przy Strusia, widok w stronę miasta

Ulica Głogowska przy Strusia, widok w kierunku miasta

Widoczne na pocztówce kamienice przy dzisiejszej Głogowskiej 55-57 dzisiaj już nie istnieją. Należały do Oskara Stillera, właściciela hurtowni piwa i fabryki wody sodowej, które mieściły się na tyłach domu numer 55. Zbudowano je już w latach 1892 i 1894. Stiller posiadał też inne kamienice wzdłuż ulicy Strusia (wtedy: Parkowej, Parkstrasse).

Na pocztówce widać słup ogłoszeniowy: po roku 1902, kiedy wyburzano fortyfikacje twierdzy poligonalnej i tworzone szerokie ulice, zaadoptował się w Poznaniu pomysł stawiania słupów ogłoszeniowych. Szczególną uwagę zwracały te o kształcie kolumny, stworzone z trzech betonowych kręgów. Z betonową kopułą z zębatym gzymsem, słupy były zwieńczone różą wiatrów, metalową, kutą, osadzoną na kuli. Pomysłodawcą tego rodzaju wynalazku był niemiecki drukarz i wydawca Ernst Litfass. Na Łazarzu taki słup można jeszcze znaleźć na rogu Sielskiej i Głogowskiej.

💡 W obecnie stojącym w tym miejscu budynku z lat 60. działała kawiarnia „Pół Czarnej”, z jednym z kultowych neonów Głogowskiej. Można tam było wypić kawę, herbatę, zjeść słodkie, posłuchać muzyki na żywo. Kawiarnia funkcjonowała do lat 80 ubiegłego wieku. W pobliżu, przy ulicy Strusia 10 mieścił się Ośrodek Radiowo-Telewizyjny, którego dziennikarze byli częstymi gośćmi kawiarni. Po przeciwnej stronie ulicy, jeśli nie ma banera reklamowego, widać zarys innego neonu „Zwiedzajcie Zoo”.

Pocztówki pochodzą ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, przedstawiają łazarskie ulice na początku XX wieku.

Opisy ulic powstały na podstawie:
Kronika Miasta Poznania; Wikipedia;
CYRIL; Łazarz.pl
Wystawa przygotowana przez:
STOWARZYSZENIE
Wirtualny Łazarz
Biblioteka
Uniwersytecka
w Poznaniu

Patronat medialny:
Radio
Poznań
wpoznanu.pl
TVP3
POZNAN
TVP1 info

Sponsorzy:
CONSTRUCTA
PLUS
modeua
by CORDIA

Organizator:
FUNDACJA
diTwór

Współorganizatorzy:
Współpraca
Biblioteki Publicznej
i Centrum Animacji Kultury
w Poznaniu
OSIEDLE
JEZYCE
TU/MY
Rada Osiedla
Święty Łazarz
TARGOWSKA
Dziś i jutro
Polskiego
Łazarza
YASNA
IZBA
Pireus
SAKURUS
ŁAZARZ
BRATKAUTON
PANA
GABA
KRAK

125 lat
razem
Projekt JEDEN - DWA - PIĘĆ!
Działania międzydziałnicowe z
okazji 125 rocznicy przyłączenia
Jeżyca, Łazarza i Wildy do
Poznania
Jest finansowany ze środków
Miasta Poznania.

POZNAN*

— Dawny ŁAZARZ —

ul. Mateckiego

ulica Mateckiego przy Strusia, widok na Rynek Łazarski

Ulica Mateckiego przy Strusia, widok na Rynek Łazarski

*O Antonim Małeckim możecie przeczytać na tablicy w okolicach Kanałowej.

Idąc w stronę Rynku, po lewej stronie, u zbiegu ulic Józefa Łukaszewicza, Granicznej i Mateckiego, zobaczycie skwer Eki z Małeki. „Eka” to paczka z tej samej części miasta, ulicy, dzielnicy. W latach 50. XX wieku w tej okolicy mieszkała taka grupa znajomych, wówczas zaliczana do bikiniarzy – zgodnie z definicją to „młody człowiek ubierający się ekstrawagancko, w sposób przesadnie modny (egzotyczny krawat, wąskie spodnie, kolorowe skarpetki), wzorujący się na stylu młodzieży amerykańskiej. Niekiedy wspomina się również o nonkonformistycznym stosunku do otaczającego świata, buncie”. Eka z Małeki, w skład której wchodził też robotnik Cegielskiego, brawurowo wzięła udział w wydarzeniach Poznańskiego Czerwca '56, pod wodzą Janusza Kulasa – znanego pod pseudonimem Eddie Polo (od aktora kina niemego, który grał gangstera w hollywoodzkich filmach lat 20). Janusza Kulasa można zobaczyć na zdjęciach z manifestacji w pierwszym szeregu, niosącego transparent „Żądamy chleba”. Od 2018 roku, dla upamiętnienia tej barwnej i bohaterskiej grupy mieszkańców Łazarza, skwer nosi nazwę Eki z Małeki, a w okolicy Solnej jest ulica imienia Janusza Kulasa (od 2016). Na skwerze stoi Krawatto – interaktywna instalacja w kształcie krawata, którą wykonał rzeźbiarz Łukasz Trusewicz. Nazwa artystycznego obiektu wywodzi się z bikiniarskiego slangu, w którym krawat nazywano właśnie krawatto: kolorowe, często ręcznie malowane, jedwabne krawaty były znakiem rozpoznawczym bikiniarzy.

💡 Doktor Józef Struś w ramach swoich badań nad tętnem odkrył, że „gniew powoduje tętno wysokie, duże, szybkie, często gwałtowne. Radość – tętno duże, powolne, rzadkie, umiarkowane. Smutek – małe, powolne, rzadkie, wątpliwe. Świeży strach – szybkie, nieuporządkowane, nierówne. Strach zadawniony powoduje tętno jak smutek”.

Pocztówki pochodzą ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu, przedstawiają łazarskie ulice na początku XX wieku.

Opisy ulic powstały na podstawie:
Kronika Miasta Poznania; Wikipedia;
CYRIL; Łazarz.pl
Wystawa przygotowana przez:
STOWARZYSZENIE
Wirtualny Łazarz
Biblioteka
Uniwersytecka
w Poznaniu

Patronat medialny:
Radio
Poznań
wpoznanu.pl
TVP3
POZNAN
TVP1 info

Sponsorzy:
CONSTRUCTA
PLUS
modeua
by CORDIA

Organizator:
FUNDACJA
diTwór

Współorganizatorzy:
Współpraca Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury
TARGOWSKA
Rada Osiedla Święty Łazarz
YASNA IZBA
Pireus
SAKURUSI ŁAZARZ
BRATISLAVA
PANA GŁA
KRAĞ

OSIEDLE JEZYCE
TU/MY
DOW TRAWAJARZA
125 lat
razem

POZNAN*
Projekt JEDEN - DWA - PIĘĆ!
Działania międzydzielnicowe z
okazji 125 rocznicy przyłączenia
Jeżyca, Łazarza i Wilczy do
Poznania
Jest finansowany ze środków
Miasta Poznania.